

ks. bp Henryk Tomasik

„Kościół naszym domem”.

Program katechetyczno-duszpasterski na rok szkolny 2011-2012

Kościół poświęca swej katechetyczno-duszpasterskiej posłudze wiele miejsca, gdyż katecheza pogłębia i umacnia prawdziwą przyjaźń wierzących z Chrystusem. Związek ochrzczonych z Kościołem nie może być przypadkowy czy okazjonalny. Ukazanie Kościoła jako domu pozwala lepiej zrozumieć prawdę o tym, że w Kościele każdy ma swoje miejsce oraz konkretne zadania do spełnienia. Dom, który zazwyczaj kojarzy nam się ze wspólnotą rodzinną, oznacza także Kościół, który stale buduje sam Chrystus, a wszyscy ochrzczeni są jego współbudowniczymi przez miłość Boga i bliźnich.

I. Przewodni temat Programu

Temat Programu „Kościół naszym domem” jest pośrednim elementem wyznaczonego przez Konferencję Episkopatu Polski trzyletniego programu duszpasterskiego Kościoła katolickiego w Polsce na lata 2010-2013. Temat ten został wpisany w takie zagadnienia wiodące jak „W komunii z Bogiem” oraz „Być solą ziemi”. Podczas gdy nowy rok duszpasterski rozpocznie się dopiero 27 listopada tego roku,

Program katechetyczno-duszpasterski o tym samym tytule „Kościół naszym domem”, który jest aplikacją ogólnopolskiego programu duszpasterskiego do potrzeb związanych z misją katechetyczną, wchodzi w życie z początkiem roku szkolnego 2011/2012.

Temat, który przyświecał działaniom katechetyczno-duszpasterskim w ostatnim roku szkolnym brzmiał: „W komunii z Bogiem”. Człowiek, który żyje w zjednoczeniu i przyjaźni z Bogiem jest radosny i szczęśliwy. Jednym z najbardziej charakterystycznych wyrazów pełnej ufności przyjaźni człowieka z Bogiem jest modlitwa, którą winna być „przepojona” katecheza. Kolejnym niezwykle ważnym elementem obok modlitwy, który pozwala dzieciom i młodzieży odkryć całą specyfikę katechezy i odróżnić ją od innych przedmiotów szkolnych, jest uwydatnienie eklezjalnego charakteru katechezy. Katecheza bowiem obok przekazywania prawd wiary i kształtowania życia modlitwy otwiera przed katechizowanym całe bogactwo życia Kościoła, w którym zwłaszcza poprzez liturgię i sakramenty święte sam Pan Bóg wychodzi na spotkanie z człowiekiem.

II. Zasadnicze zadania Programu

Program katechetyczno-duszpasterski „Kościół naszym domem” podejmuje niezwykle ważne zagadnienie, jakim jest wieloraki związek katechezy z Kościołem. Kościół jest wspólnotą, którą nieustannie buduje sam Chrystus (por. 1Kor 3,9-11). W Jego imieniu i dzięki Jego mocy wszyscy pełniący w Kościele misję pasterską i katechetyczną wobec dzieci, młodzieży i wszystkich ochrzczonych są współbudowniczymi Kościoła. Poprzez miłość Boga i bliźnich każdy ochrzczony wnosi swój wkład w budowanie Kościoła. Katecheza jest jedną z form posługi głoszenia słowa w Kościele, a to oznacza, że nawet jeśli w swym podstawowym wymiarze dokonuje się na terenie szkoły, to jednak nieustannie współbuduje Kościół.

Podkreślona zwłaszcza w ubiegłorocznym programie katechetyczno-duszpasterskim potrzeba „przepojenia” katechezy modlitwą, a zarazem rozpalania zapału do modlitwy jest w obecnym programie dalej rozwijana i ubogacona poprzez zwrócenie uwagi na wychowanie liturgiczne, budowanie więzi rodzinnej i społecznej. Katecheza winna mieć charakter ściśle liturgiczny na wszystkich etapach edukacyjnych, otwierając katechizowanych na przemieniające działanie Chrystusa i Jego łaski. Rozbudzanie życia modlitwy na katechezie winno prowadzić do ożywienia całego życia chrześcijańskiego, które umacnia się i pogłębia poprzez życie sakramentalne.

1. Eklezjalny charakter katechezy

Katecheza w swym podstawowym rozumieniu jest posługą głoszenia słowa w Kościele. Jest ona nierozdzielnie związana z Kościołem, a co za tym idzie, winna być powiązana także z całym jego życiem.

Eklezjocentryzm i chrześcijański personalizm katechezy wynika ze ścisłego związku Chrystusa z Kościołem. Związek katechizowanych z Kościołem nie jest ani okazjonalny ani automatyczny, a to oznacza, że kształtowanie w nich świadomości eklezjalnej łączy się z bezpośrednim uczestnictwem w życiu Kościoła.

Wskazania praktyczne:

- przeprowadzenie we wszystkich klasach katechezy wprowadzającej w temat programu wychowawczego,
- wzbudzanie zainteresowania życiem najmniejszej komórki Kościoła, jaką jest parafia oraz zachęta do włączenia się w grupy i stowarzyszenia działające przy parafii,
- każdą katechezę kończymy chwilą ciszy. Uczniowie w tym momencie mają powiedzieć Bogu – komu i co dobrego uczynią, albo za kogo się pomodlą. Ta praktyka powinna być wprowadzona powszechnie. Uczniowie powinni być poinformowani, że w ten sposób realizują program budowania jedności Kościoła i Ojczyzny.

2. Wychowanie liturgiczne

Owocny i pełny udział katechizowanych w życiu Kościoła wyraża się poprzez ich udział w liturgii. Wśród różnych swych zadań, jak dostrzega *Dyrektorium Katechetyczne Kościoła Katolickiego w Polsce*: „katecheza winna zawsze wyprzedzać udział w liturgii i jednocześnie czuwać, aby to, co chrześcijanin przeżywa i czego doświadcza w liturgii, zostało przeniesione w jego codzienne życie” (p. 25). Katecheza otwierając przed katechizowanym całe bogactwo życia Kościoła łączy się w sposób szczególny ze sprawowaniem sakramentów. Poprzez życie sakramentalne – a zwłaszcza w i dzięki Eucharystii – Pan Jezus działa najpełniej w celu przemiany człowieka.

Wskazania praktyczne:

- zachęta i przypomnienie o obowiązku systematycznego uczestnictwa we Mszy Świętej. W katechezach często ukazujemy czym jest Eucharystia. Możemy z całą klasą przeprowadzić rachunek sumienia z uwzględnieniem uczestnictwa na Mszy Świętej, ale w żadnym wypadku nie domagając się wyznania wobec klasy, kto był, a kto nie. Wskazane są tu też rozmowy indywidualne i zachowanie tajemnicy,
- kształtowanie właściwych postaw liturgicznych, w tym wyjaśnienie dialogicznego charakteru liturgii,
- zachęta do uczestnictwa w nabożeństwach,
- kształtowanie wrażliwości na piękno liturgii oraz osobistego zachowania się, języka, postaw.

3. Życie sakramentalne

Kościół, jak podkreśla papież Benedykt XVI w jednym z ostatnich dokumentów o Eucharystii, „przyjmuje siebie i tym samym siebie wyraża w siedmiu sakramentach, poprzez które łaska Boża wpływa konkretnie na egzystencję wiernych, aby całe ich życie, odkupione przez Chrystusa, stało się ofiarą miłą Bogu” (*Sacramentum Caritatis*, 16). Pomiędzy katechezą a życiem sakramentalnym istnieją różnorakie związki, w konsekwencji których, jak dostrzega Adhortacja *Catechesi tradendae*: „życie sakramentalne ubożeje i bardzo szybko zostaje sprowadzone do zewnętrznego rytualizmu, jeśli nie jest oparte na pogłębionej znajomości znaczenia sakramentów, a sama katecheza, jeśli nie jest ożywiona życiem sakramentalnym, przybiera formę czystego intelektualizowania” (23).

Wskazania praktyczne:

- prowadzenie całorocznego cyklu (co tydzień lub raz w miesiącu) bezpośredniego przygotowania do sakramentu Eucharystii i bierzmowania,

- zachęta do praktyki częstej (systematycznej) spowiedzi,
- ukazanie grzechu nie tylko jako rzeczywistości wyłącznie indywidualnej, ale również jako rany zadanej wspólnocie kościelnej,
- prowadzenie bezpośredniego przygotowania do sakramentu małżeństwa w parafii zamieszkania kandydatów (w formie 10 spotkań).

4. Eucharystyczny fundament życia chrześcijańskiego

Jednym z zaleceń papieża Benedykta XVI jest, „by w formacji katechetycznej dzieci, w szczególności w ramach przygotowania do pierwszej Komunii św., były (...) wprowadzane w znaczenie i piękno dostrzymywania towarzystwa Jezusowi i by było kultywowane ich zdumienie wobec Jego obecności w Eucharystii” (SC 67). Radykalna nowość, jaką Eucharystia wprowadza w życie człowieka, nadaje mu specyficznego charakteru, o którym mówił już św. Ignacy z Antiochii, że chrześcijanin to ten, kto żyje „na sposób dnia Pańskiego”. Nowe życie chrześcijanina oznacza, jak wyjaśnia papież Benedykt XVI, „życie w świadomości wyzwolenia przyniesionego przez Chrystusa oraz realizowanie własnej egzystencji jako ofiary składanej Bogu z samego siebie, aby Jego zwycięstwo objawiło się w pełni wszystkim ludziom poprzez postępowanie wewnętrznie odnowione” (SC 72).

Wskazania praktyczne:

- rozwijać wychowanie w wierze eucharystycznej, która uzdalnia do osobistego przeżywania tego, co się celebruje,
- „najlepszą katechezą o Eucharystii jest sama Eucharystia dobrze celebrowana”,
- formacja biorąca pod uwagę podstawowe elementy katechezy mistagogicznej: objaśnienie obrzędów

w świetle wydarzeń zbawczych; wprowadzenie w znaczenie znaków (gestów i postaw) zawartych w obrzędach; ukazanie znaczenia obrzędów w powiązaniu z życiem chrześcijańskim,

– zachęta do praktykowania indywidualnych i wspólnotowych adoracji eucharystycznych,

– podejmowanie wokół niedzielnej celebracji eucharystycznej innych inicjatyw właściwych dla wspólnoty chrześcijańskiej: spotkania na rzecz formacji wiary dzieci i młodzieży, dzieła charytatywne, różne formy modlitwy,

– kierując się zasadą, że pokolenie przyjmuje kulturę chrześcijańską, jeśli ją jednocześnie tworzy – każda klasa przeprowadza w ciągu roku jedną audycję radiową skoncentrowaną wokół liturgii dnia.

Zakończenie

Zrozumienie przez katechizowanych, że Kościół nie jest tylko przedmiotem wiary, ale że stanowi nasz wspólny dom, a wszyscy ochrzczeni są jego współbudowniczymi, jest dziś niezwykle ważne. Tak jak nie da się zrozumieć chrześcijaństwa bez Kościoła, tak również nieodłącznym wymiarem katechezy jest prowadzenie do aktywnego włączenia się w jego życie.

Katecheza dzieci i młodzieży służy kształtowaniu wiary dojrzałej, a także jest pomocą w wyborze drogi powołania chrześcijańskiego i podjęciu zadań we wspólnocie Kościoła. Pierwszym i podstawowym powołaniem chrześcijanina jest świętość, którą realizuje on zwłaszcza na drodze życia

sakramentalnego w Kościele. Pełna świadomość przynależności do Kościoła to świadomość własnego w nim miejsca, a także zadań, jakie spoczywają na każdym człowieku ochrzczonego. W samym centrum życia chrześcijanina wraz z innymi sakramentami stoi Eucharystia. Jest ona największym skarbem, bez którego, tak jak kiedyś potwierdzili to zwłaszcza Męczennicy z Abiteny, tak również i my dziś nie możemy żyć. Życie chrześcijanina bez Eucharystii nie miałoby sensu. Potrzeba więc wychowania eucharystycznego na katechezie, dzięki któremu dzieci i młodzież jeszcze bardziej winni stać się uczestnikami celebrowanych tajemnic.

Dostrzegając za naszym umiłowanym i dziś już błogosławionym Ojcem Świętym Janem Pawłem II w Najświętszej Maryi Pannie najdoskonalszą realizację istoty Kościoła i niezastąpiony wzór życia eucharystycznego, prosimy Ją, aby dopomogła wszystkim katechizowanym jeszcze bardziej zrozumieć całe bogactwo życia Kościoła, który jest naszym domem.

Na trud rozpalania w sercach dzieci i młodzieży miłości do Kościoła słowem, modlitwą i przykładem

z serca błogosławię

+ Henryk Tomasik
Biskup Radomski

Radom, 15 sierpnia 2011 r.,
w uroczystość Wniebowzięcia NMP